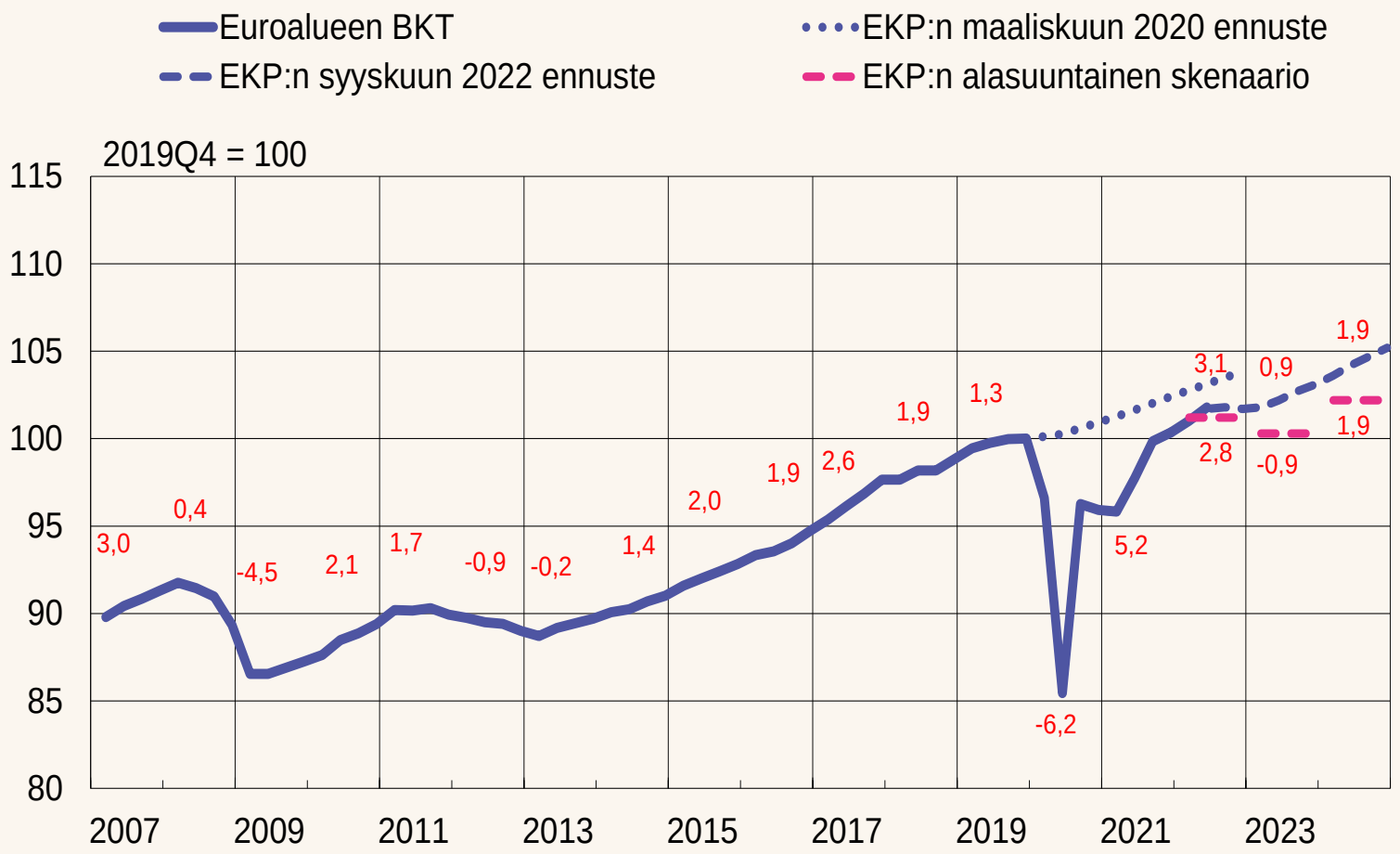

Euroopan ja Suomen talous sodan ja energiakriisin varjossa

Talousvaliokunnan julkinen kuuleminen
21.11.2022

Pääjohtaja Olli Rehn
Suomen Pankki

Taantuman todennäköisyys on kasvanut euroalueella

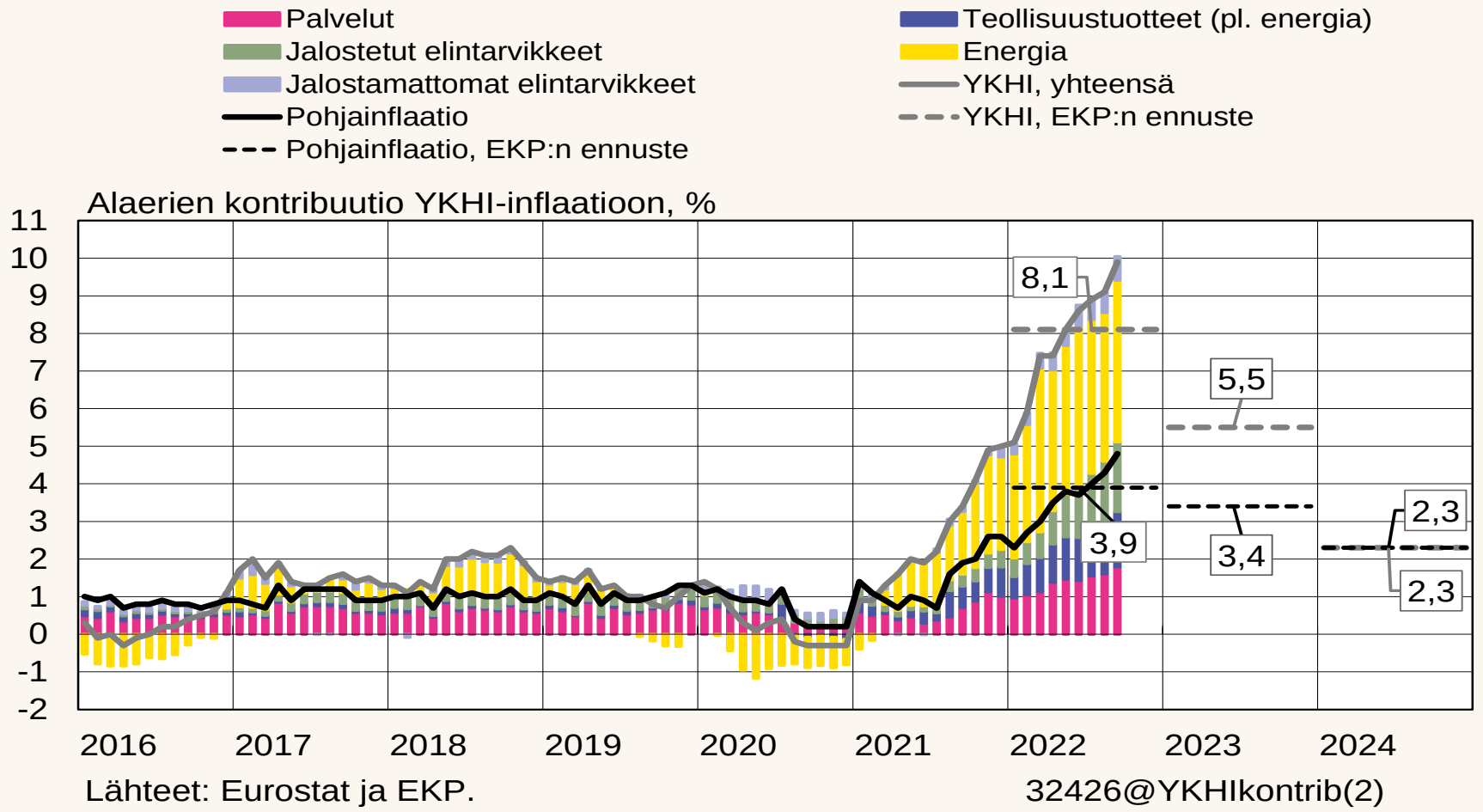

Käyrän vieressä olevat luvut ovat vuosikasvuja, %.
Lähde: EKP:n laskelmat ja Suomen Pankki.

35781@MMS(2007-)_LV

SUOMEN PANKKI EUROJÄRJESTELMÄ FINLANDS BANK EUROSYSTEMET

Euroalueen inflaatio on kiihtynyt: lokakuussa 10,7 % – pohjainflaatio 5,0 %

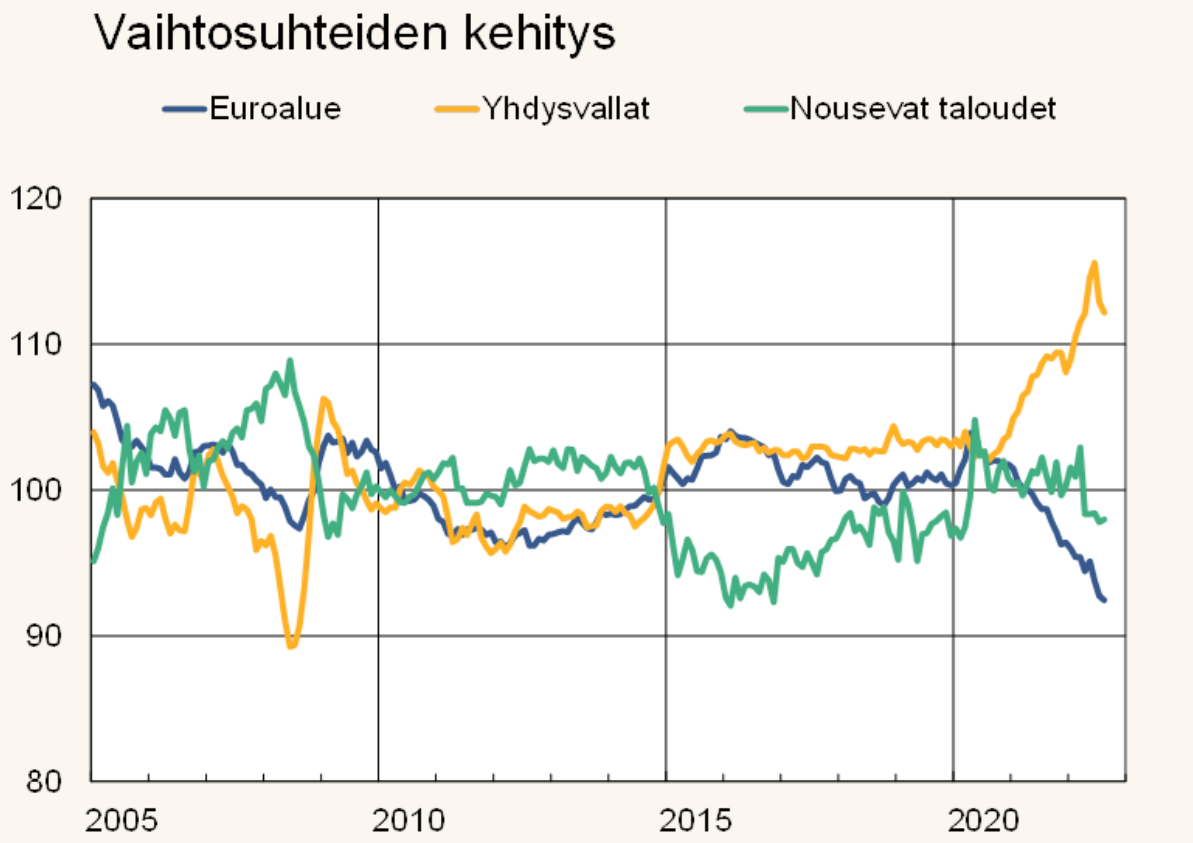
SUOMEN PANKKI EUROJÄRJESTELMÄ FINLANDS BANK EUROSYSTEMET

Inflaation ajuri ja ankkuri euroalueella

- Ajuri: kiihtynyt energiainflaatio
- Ankkuri: toistaiseksi maltillinen palkkainflaatio – mutta nopeutunut viime kuukausina
- Rahapolitiikka ei juurikaan pure energianhintoihin
- Inflaatio-odotukset ja kansanpsykologia

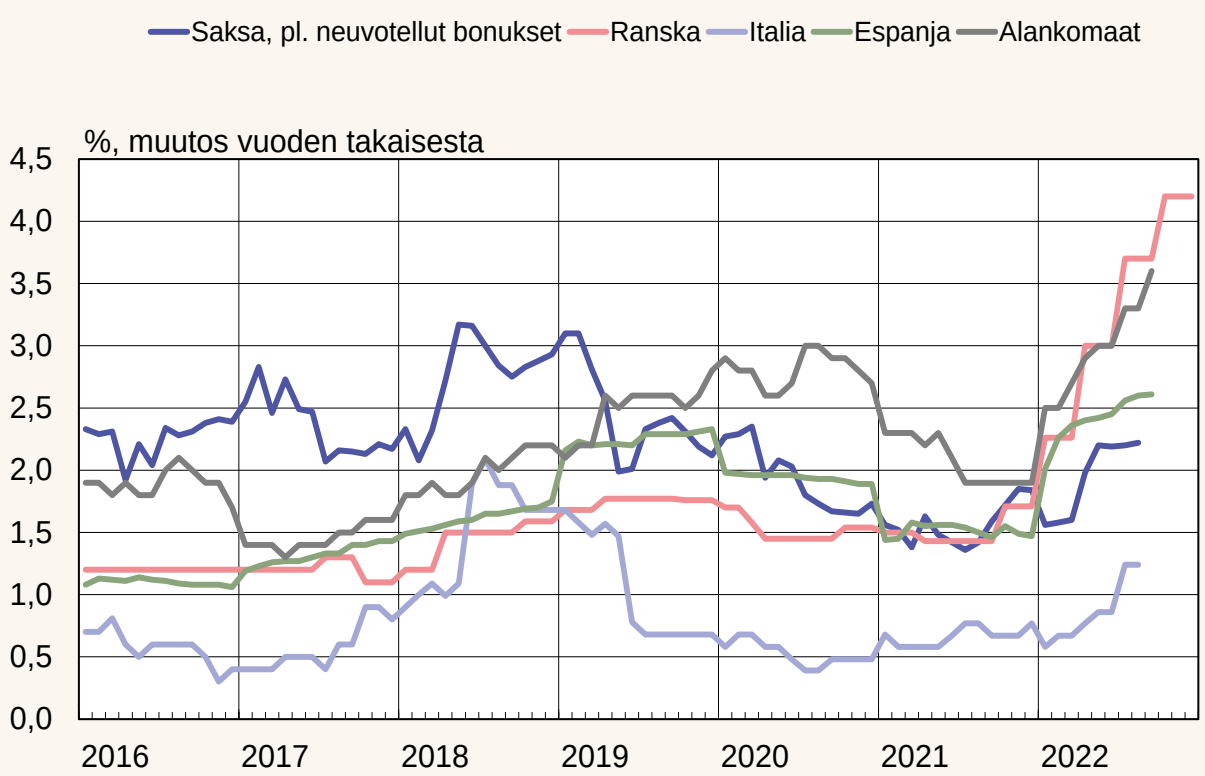
  → pitääkö ankkuri yhä?

Sota ja energiakriisi pudottaneet euron vaihtosuhteen historiallisen alas – elinkustannukset nousseet 7 %

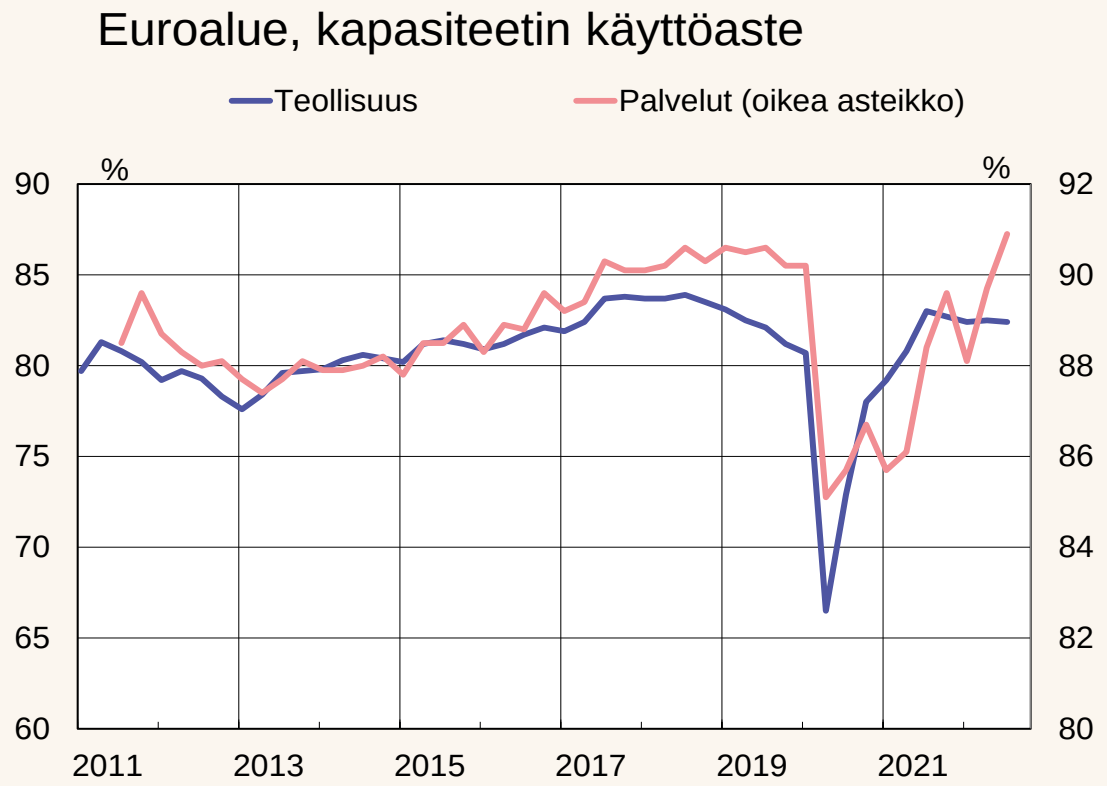
Lähde: CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis, Macrobond.
*Vaihtosuhde on vienti- ja tuontihintaindeksien suhde kerrottuna sadalla

Palkkainflaatio on ollut pitkään maltillista, mutta nopeutunut tänä vuonna

Lähteet: Bundesbank, CBS, EKP, INSEE, ISTAT, Spanish Ministry of Economy and Business.

32426@Negowage_kk (2)

Lähteet: Eurostat ja DG ECFIN.

32425@Capacity_EA

SUOMEN PANKKI EUROJÄRJESTELMÄ FINLANDS BANK EUROSYSTEMET

Mikä on hintavakauden kannalta olennaista nykytilanteessa?

- Rahapolitiikka voi vaikuttaa vain rajallisesti suoraan energiahintoihin. Rahapolitiikan on kuitenkin reagoitava yleisen hintatason nousun (tavarat ja palvelut) kiihtymiseen.
- Rahapolitiikkaa kiristämällä pienennetään oleellisesti haitallisen hinta-palkkakierteen riskiä. Hinta-palkkakierteen syntyminen olisi merkki inflaatio-odotusten irtoamisesta ankkurista.
- Jos ankkuri ei pidä, inflaatiotavoitteen saavuttaminen keskipitkällä aikavälillä tulee reaalitalouden kannalta kalliimmaksi, koska se johtaisi kireämpään rahapolitiikkaan ja hitaampaan talouden kasvuun.

SUOMEN PANKKI EUROJÄRJESTELMÄ FINLANDS BANK EUROSYSTEMET

Luottamus rahapolitiikkaan säilynyt – inflaatio-odotukset yhä 2 % tuntumassa

Lähteet: EKP, Bloomberg ja Suomen Pankin laskelmat.
* Laskettu inflaatioswapeista.

32426@odotusSPF

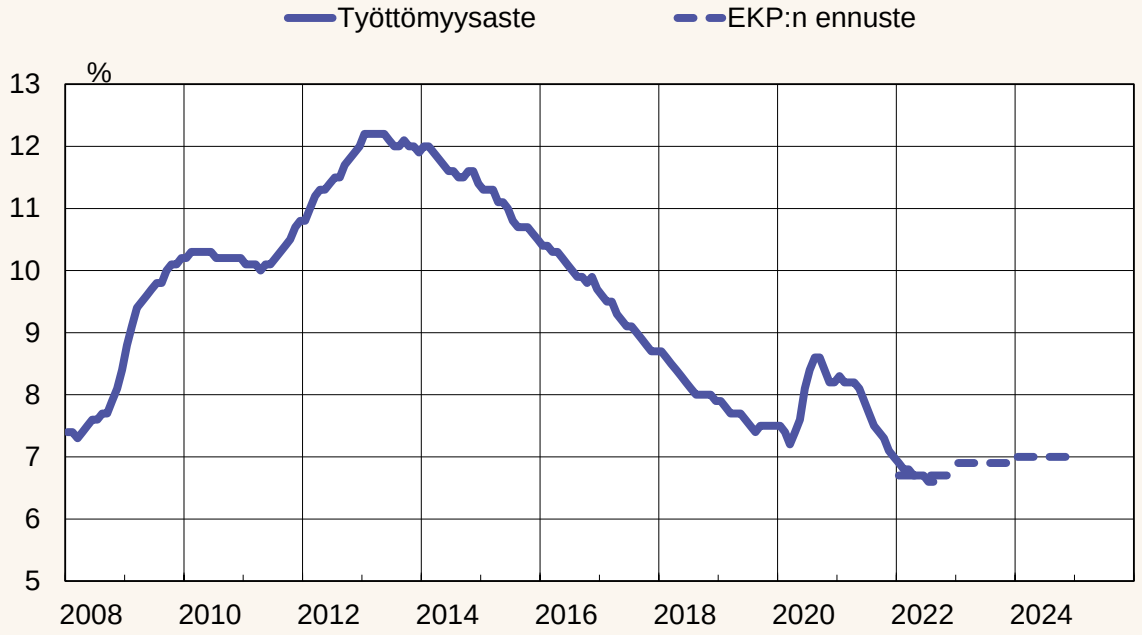
EKP:n neuvosto on nostanut ohjauskorkoja inflaation vakauttamiseksi 2 prosenttiin keskipitkällä aikavälillä

1. EKP:n ohjauskorkoja on nostettu nyt kolme kertaa heinä-lokakuun kokouksissa: 0,5 prosenttiyksikköä heinäkuussa ja kahdesti 0,75 prosenttiyksikköä, sekä syys- että lokakuussa.

2. Inflaatiovauhti on edelleen aivan liian nopea ja se pysyy tavoitetta nopeampana vielä pidemmän aikaa. Korkoja nostetaan todennäköisesti vielä lisää, jotta inflaatio palautuisi keskipitkällä aikavälillä kahden prosentin tavoitteen mukaiseksi.

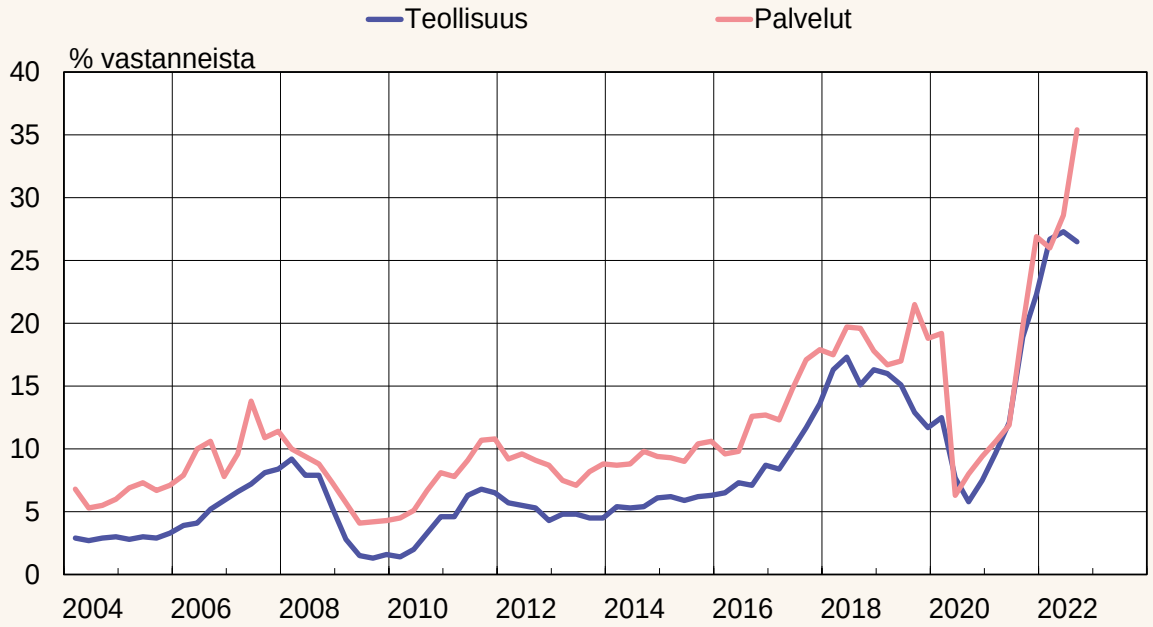
3. Tuleva korkokehitys perustuu aina tuoreimpiin inflaatio- ja talousnäkymiin ja korkopäätökset tehdään kokous kerrallaan.

Vastavoima stagflaatiolle: euroalueen työttömyysaste hyvin alhainen – yritysten huolena työvoiman saatavuus

Lähteet: Eurostat ja EKP. 32424@Työttömyys_ea(2)

Euroalueen työvoimapula

Lähde: ECFIN yrityskysely. 32425@Rajoitteet_työvoima

SUOMEN PANKKI EUROJÄRJESTELMÄ FINLANDS BANK EUROSYSTEMET

SP:n syyskuun ennuste: Suomen talous ajautuu lievään taantumaan vuonna 2023

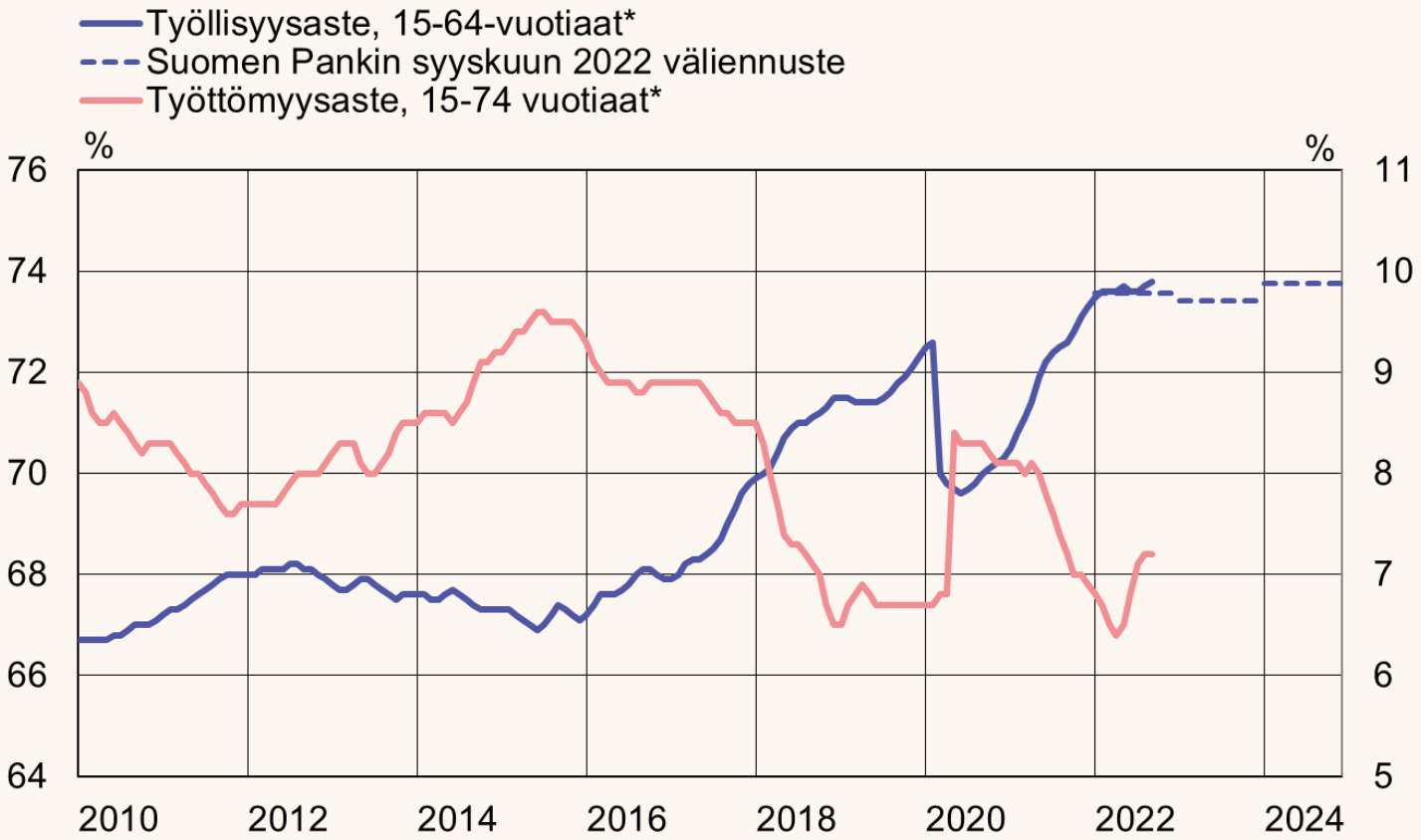

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

15.9.2022
© Suomen Pankki
40112@BKTtaso_30082022

	Syyskuu 2022	Kesäkuu 2022	Joulukuu 2021
2021		3,5 %	3,5 %
2022	2,2 % ↑	1,7 % ↓	2,6 %
2023	-0,3 % ↓	0,5 % ↓	1,5 %
2024	1,1 %	1,5 %	1,3 %

Työllisyyden kehitys Suomessa ollut myönteistä vuosina 2016-22

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.
*) Tilastokeskuksen kausitasoittamia trendilukuja.

20.9.2022
© Suomen Pankki
38375@TyollTyotAste2022M9

SUOMEN PANKKI EUROJÄRJESTELMÄ FINLANDS BANK EUROSYSTEMET

Suomalaisen työn ja yritysten kilpailukyky korjaantui viime vuosikymmenellä

- Suomalaisen työn ja yritysten kilpailukyky heikkeni finanssikriisin jälkeen
- Seurasi vuosikymmen hidasta kasvua ja heikkoa työllisyyttä
- Kilpailukykyä korjattiin 2016 lähtien – samanaikaisesti työllisyysaste noussut 67 %:sta 74 %:iin
- Kilpailukyky ei heikentynyt koronakriisissä
- Tulevat palkkasopimukset – sekä meillä että muualla – määrittävät kilpailukyvyn kehitystä

*) 14 perinteistä teollisuusmaata Suomen kauppapainoilla, samassa valuutassa.
**) Euroalueen 12 ensimmäistä jäsenmaata.
***) Työkustannukset suhteessa kansantulon määrään.
Ennuste: Euroopan komissio.

Lähteet: Euroopan komissio, OECD, Macrobond ja Suomen Pankin laskelmat.

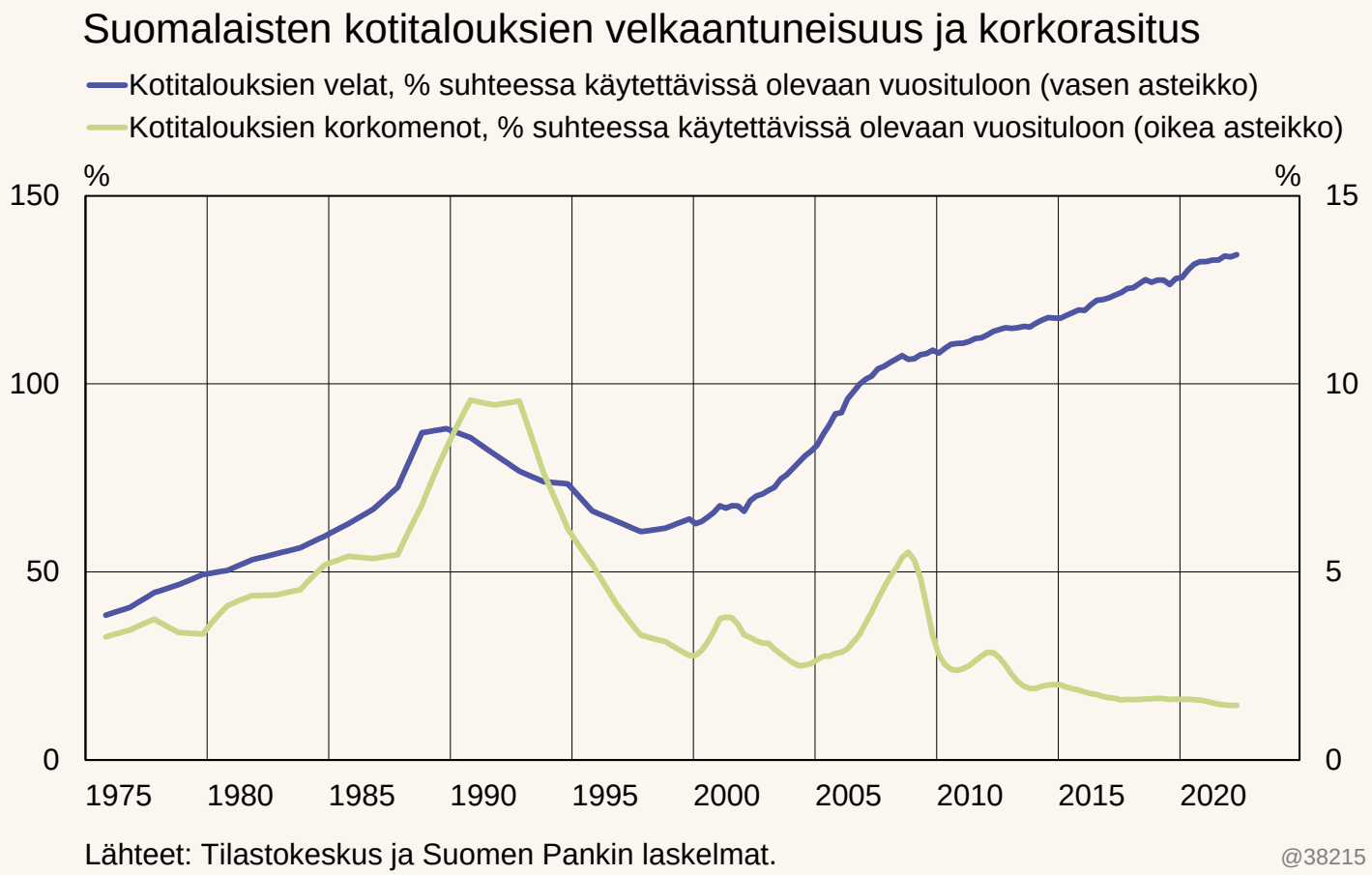
34093@2021 kuvio 2

Energiatalouden vihreä siirtymä toteutuu nyt tavalla, jota ei ennakoitu eikä toivottu

- Energiahinnat alkoivat nousta jo viime vuonna maailmantalouden toipuessa koronataantumasta
- Kysynnän ja tarjonnan voimakas epäsuhta leimaa tulevaa talvea
  - Kaikki kysynnän joustot ja energiansäästön mahdollisuudet pyrittävä hyödyntämään, tukitoimet pyrittävä kohdistamaan tarkasti
- Tulevan talven lisäksi haasteena myös lähivuodet
- Euroalue on liian riippuvainen fossiilisen energian tuonnista ja Euroopan energiapolitiikan suunta pitkällä aikavälillä on ratkaisematta
- Suomessa tilanne ei ole yhtä vaikea kuin suurissa euromaissa

SUOMEN PANKKI EUROJÄRJESTELMÄ FINLANDS BANK EUROSYSTEMET

Kotitaloudet velkaantuneempia kuin koskaan aiemmin

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

@38215

Talouden välilliset riskit voivat olla suurempia kuin pankkien suorat luottoriskit asuntolainoista

Haavoittuvuus

Kotitalouksien suuri ja/tai pitkään ja nopeasti kasvanut velkaantuneisuus

Lähde: Suomen Pankki.

Rahoitusvakaudelliset riskit kasvussa – Suomessa kriisinkestävyys melko hyvällä tasolla

- Euroopan järjestelmäriskikomitea kehotti syyskuussa varautumaan rahoitusvakaudellisten riskien kasvuun
- Rakenteellisten makrovakauspuskurien korottaminen aloitettiin Suomessa kesäkuussa 2022
  - Epävarman talousnäkymän vuoksi kiristämispäätökset on tehtävä varovaisesti ja asteittain myötäsyklisten vaikutusten välttämiseksi
- Eduskunnan käsiteltävänä olevien lakimuutosten odotetaan parantavan uusien lainanottajien kriisinkestävyyttä

Päivittäismaksamisen huoltovarmuutta vahvistettu

- Kyber- ja hybridihyökkäysten uhka on lisääntynyt myös rahoitusalalla.
- Päivittäismaksamisen kriittiset järjestelmät ja palvelut sijaitsevat pääosin ulkomailla.
- Viranomaiset perustivat kesällä varajärjestelyn, jolla päivittäismaksaminen pyritään turvamaan vakavissa häiriötilanteissa.
- Jos pankki kärsisi pitkäaikaisesta ja vakavasta toimintahäiriöstä, sen asiakkaiden tili- ja korttipalvelut voitaisiin hoitaa uudessa huoltovarmuustilijärjestelmässä.

Päivittäismaksamisen varajärjestelyn vastuut

Rahoitusvakausvirasto RVV

- Ylläpitää uutta huoltovarmuustilijärjestelmää, joka kattaa tili- ja korttimaksamisen palvelut vakavissa häiriötilanteissa.
- Valtioneuvosto päättää järjestelmän käyttöönotosta.

Suomen Pankki

- Huolehtii pankkien välisestä maksuliikkeestä vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.
- Pankkien välisen maksamisen varajärjestelmä on uusi tehtävä, mutta verrattavissa normaaliaikojen tehtäviin.
- Suomen Pankki päättää tarvittavan varajärjestelmän käyttöönotosta.

Pankit

- Raportoivat tiedot säännöllisesti varajärjestelmän käyttöä varten RVV:lle (uusi velvollisuus).
- Ylläpitävät valmiutta käyttää Suomen Pankin varajärjestelmää pankkien välisissä maksuissa.
- Huoltovarmuustilijärjestelmä tuottaa palvelut vakavasta häiriöstä kärsivän pankin puolesta. Asiakassuhde säilyy alkuperäisessä pankissa.

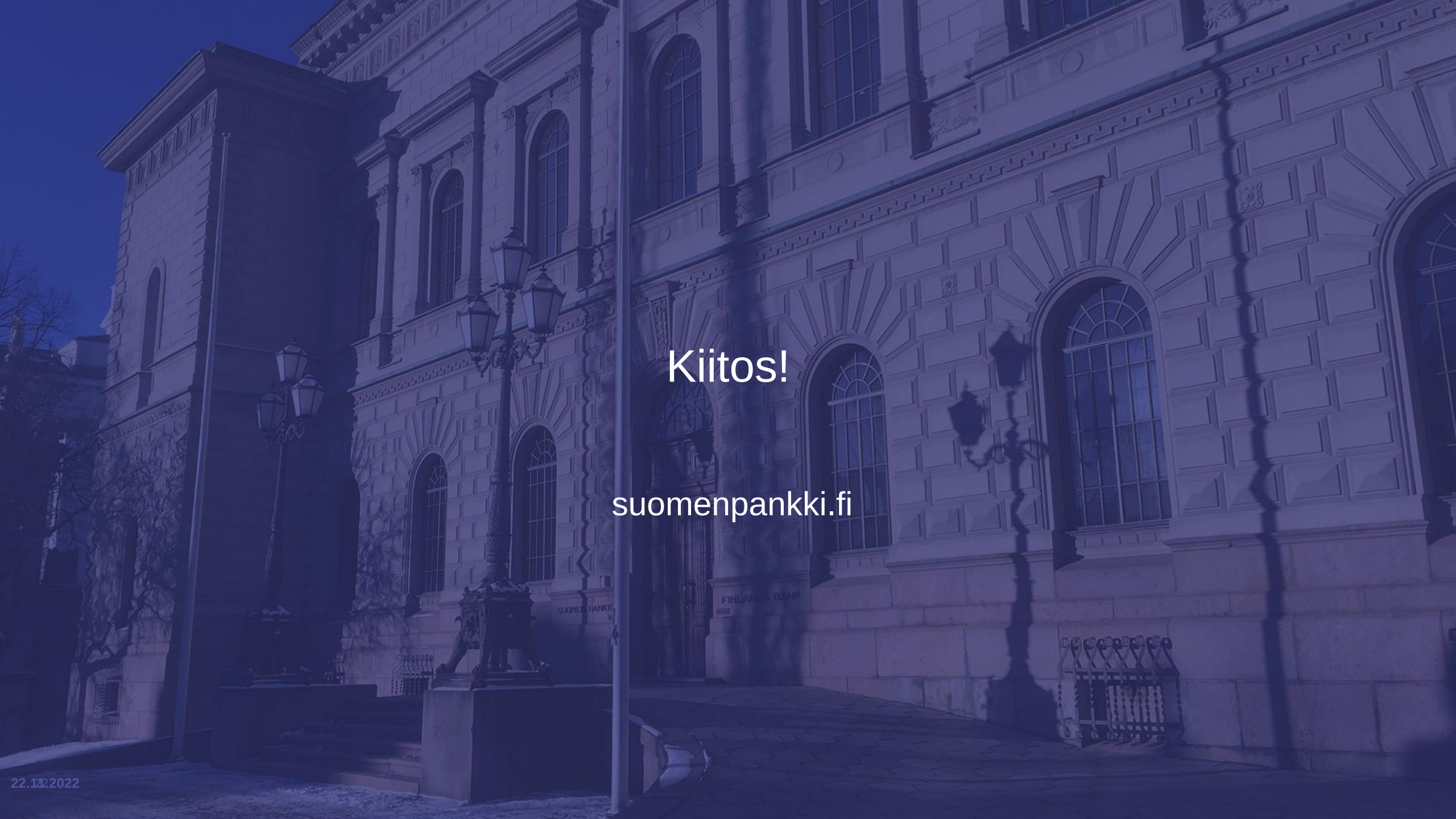
Kriisin keskellä pitää työskennellä myös pitkän aikavälin ongelmien ratkaisemiseksi

- Ikärakenteen ja ilmaston muuttumisen vaikutukset näkyvät jo
- Julkisen talouden tasapainottaminen vaatii aktiivisia tuloihin ja menoihin vaikuttavia toimia
  - Nousevien korkojen oloissa tasapainon saavuttaminen vaikeutuu
  - Tarvitaan sääntöperusteista finanssipolitiikkaa ja julkisten menojen priorisointia: **laaja menokartoitus hallitusneuvotteluihin**
    - Kestävää talouskasvua tuettava pitkäjänteisesti rakenteellisilla uudistuksilla
      - Panostukset osaamiseen, kannusteet työllistymiseen
      - Tutkimus- ja kehittämistoiminnan edistäminen
      - Kilpailulliset markkinat, järkevä sääntely ja vakaa toimintaympäristö

Yhteenveto

- Energiakriisin kärjistyminen on kasvattanut taantumariskiä sekä Suomessa että euroalueella, ja inflaatio on jatkunut ennustettua nopeampana
- Rahapolitiikalla voidaan vaikuttaa vain rajallisesti suoraan energiahintoihin, mutta sen on reagoitava yleisen hintatason nousun kiihtymiseen
  - Toimilla pyritään pienentämään hinta-palkkakierteen syntymisen riskiä ja vakauttamaan inflaatio keskipitkällä aikavälillä 2 %:n tavoitteen mukaiseksi
- Suomen pitkän ajan kasvun haasteet eivät ole väistyneet
  - Työikäisen väestön supistuminen ja työn tuottavuuden hidas kasvuvauhti heikentävät pitkän aikavälin kasvumahdollisuuksia
- Suomella on kuitenkin kaikki edellytykset olla paitsi selviytyjä myös menestyjä – näivettyminen voidaan pysäyttää

Kiitos!

suomenpankki.fi